

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 94/2018

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Ε΄

Συνεδρίαση της 14^{ης} Μαΐου 2018

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Νομικοί Σύμβουλοι Ν.Σ.Κ

Εισηγήτρια: Μαρία Μπασδέκη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ

Αριθμός Ερωτήματος: το Γ2β/οικ.88880/30-11-2017 ερώτημα της Δ/σης Οργάνωσης & Λειτουργίας Νοσ/τικών Μονάδων & Εποπτευομένων Φορέων του Υπουργείου Υγείας

Ερώτημα: Ερωτάται αν εξακολουθεί να παραμένει σε ισχύ το άρθρο 30 του ν. 4316/2014 μετά την έκδοση του ν. 4461/2017 (άρθρο 42); Ειδικότερα, εάν οι υπαγόμενες στις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4316/2014 ιδιωτικές Κλινικές δύναται να λάβουν άδεια με τις διατάξεις του π. δ. 235/00, όπως αυτό ισχύει, εφόσον το άρθρο 5 του εν λόγω διατάγματος αντικαταστάθηκε από το άρθρο 42 του ν.4461/2017;

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τη συνημμένη σ' αυτό υπηρεσιακή αλληλογραφία προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν.4461/2017 εκκρεμούσαν στις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών και του Υπουργείου Υγείας αιτήματα επαναλειτουργίας ιδιωτικών κλινικών κατ' επίκληση του άρθρου 30 του ν. 4316/2014. Με τη διάταξη αυτή παρασχέθηκε η δυνατότητα σε ιδιωτικές κλινικές, που είχαν συνάψει ιδιότυπες συμβάσεις με το ΙΚΑ και στη συνέχεια εντάχθηκαν στο ΕΣΥ παρέχοντας υπηρεσίες δευτεροβάθμιας περίθαλψης, να υπαχθούν στις διατάξεις του π.δ/τος 235/2000 και να λάβουν την σχετική άδεια με τις προϋποθέσεις, που προέβλεπε αυτό. Για την σχετική αίτηση προβλέπεται από το άρθρο 30 ν.4316/2014 προθεσμία δώδεκα μηνών από την δημοσίευση αυτού, την 24-12-2014. Με τον ν.4461/2017 τροποποιήθηκε η διάταξη του π.δ/τος 235/2000, που προέβλεπε τα της αναθεώρησης των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, κατά τρόπο ώστε να προβλέπεται μόνο τροποποίηση της αναθεωρημένης άδειας των ιδιωτικών κλινικών, που υπάγονται στο άρθρο 41 του ν.3918/2011. Σύμφωνα με διευκρινίσεις που δόθηκαν προφορικά από την ερωτώσα υπηρεσία το ζήτημα αφορά περιορισμένο αριθμό αιτήσεων, με δεδομένο ότι η προθεσμία υποβολής αιτήσεων για υπαγωγή στο άρθρο 30 του ν.4316/2014 έχει ήδη εκπνεύσει.

Το κρίσιμο ζήτημα εντοπίζεται στις συνέπειες, που έχει για την εφαρμογή του άρθρου 30 ν.4316/2014 στις εκκρεμείς αιτήσεις, η επακολουθήσασα με το άρθρο 42 του ν.4461/2017 τροποποίηση του π.δ 235/2000.

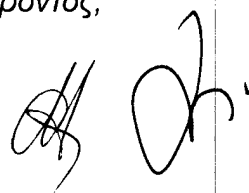
Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στο π.δ 235/2000 (Α'1999) «Ειδικές ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό και την λειτουργία των Ιδιωτικών Κλινικών, που υπάγονται στις διατάξεις της παραγρ. 2 του άρθρου 8 του Ν.2345/95 ...» και ειδικότερα στο άρθρο 1 με τίτλο 'Αναθεώρηση άδειας λειτουργίας των Ιδιωτικών Κλινικών' ορίζεται τα εξής : *«1. Οι Ιδιωτικές Κλινικές, οι οποίες λειτουργούσαν πριν από την έναρξη ισχύος των Π.Δ. 247/91 ... και 517/91 υποχρεούνται, για να συνεχίσουν να λειτουργούν, να προσαρμοστούν στις διατάξεις του παρόντος,*

με σκοπό την καλή λειτουργία τους και την κάλυψη των αναγκών νοσηλείας.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 του παρόντος, οι υπεύθυνοι των Ιδιωτικών Κλινικών, υποχρεούνται να προσαρμοστούν στις διατάξεις του παρόντος και να ζητήσουν από τον αρμόδιο Νομάρχη, την έκδοση νέας άδειας λειτουργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, σε αντικατάσταση εκείνης που είχε χορηγηθεί, με τις διατάξεις των Β.Δ. 451/62 ... και 521/63 3. Η άδεια χορηγείται εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των Β.Δ. 451/62 και 521/63, όπως τροποποιούνται από τις διατάξεις του παρόντος. ...»

Με το άρθρο 2 με τίτλο 'Επέκταση και μετατροπή του αντικειμένου των ιδιωτικών κλινικών' ορίζεται ότι : «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιτρέπεται, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, η επέκταση, η μείωση ή αύξηση σε δύναμη ή η ανακατανομή των κλινών, καθώς και η μετατροπή του αντικειμένου των Ιδιωτικών Κλινικών, με έκδοση νέας άδειας ίδρυσης και λειτουργίας κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. ... 3. Σε περίπτωση επέκτασης της Ιδιωτικής Κλινικής, εφόσον δεν προσ αυξάνεται ο συνολικός αριθμός κλινών της, κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 20%, επιτρέπεται η αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά την χορήγηση της αρχικής άδειας λειτουργίας της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος. Στην περίπτωση κατά την οποία με την αιτούμενη επέκταση προσ αυξάνεται ο συνολικός αριθμός των κλινών της πάνω από 20%, επιτρέπεται η αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της κλινικής, μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις, οι οποίες ορίζονται από τις διατάξεις του Π.Δ. 517/91. 4. Οι Ιδιωτικές Κλινικές, οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, σε περίπτωση επέκτασης, οποιουδήποτε μεγέθους, μετά τον χρόνο προσαρμογής, κατά τη διάταξη του άρθρου 19 του παρόντος, διέπονται από τις διατάξεις του Π.Δ 517/91.»

Στα άρθρα 3 και 4 ρυθμίζονται τα της μεταστέγασης και μεταβίβασης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών και στο άρθρο 5, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 42 του ν.4461/2017, ορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ως εξής «1. Για την αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης των Ιδιωτικών Κλινικών κατά τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του παρόντος,

εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 8, 9, 10, 11 και 12 του Π.Δ. 247/91, με τους όρους και τις προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται στο Παράρτημα του παρόντος.... 3. Για την αναθεώρηση της άδειας λειτουργίας των Ιδιωτικών Κλινικών του άρθρου 1 του παρόντος, απαιτούνται τα παρακάτω δικαιολογητικά:4. Στην απόφαση χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, θα πρέπει να αναγράφεται ο συνολικός αριθμός κλινών της Κλινικής, τα Τμήματα και ο αριθμός κλινών τους, τα Εργαστήρια, οι Ειδικές Μονάδες, οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι ξεχωριστά για κάθε Τμήμα, Εργαστήριο ή Ειδική Μονάδα και η κατανομή των κλινών κατά θέσεις.»

Στο άρθρο 19 ορίζεται η προθεσμία προσαρμογής των ιδιωτικών κλινικών στις διατάξεις του πδ/τος 235/2000, μέχρι τη λήξη της οποίας, οι ιδιωτικές κλινικές που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις αυτές θα διέπονται από τις διατάξεις των β.δ/των 451/1962 και 521/1963.¹ Μετά από συνεχείς παρατάσεις, με τελευταία αυτή του άρθρου 26 του Ν.3846/2010 (Α' 66), η προβλεπόμενη από το άρθρο 19 προθεσμία έληξε 31.12.2010.

3. Με τον ν.3918/2011 (Α' 31) και ειδικότερα με το άρθρο 41 ορίσθηκε ότι «1. Επιτρέπεται η επέκταση των ιδιωτικών κλινικών, που υπάγονται στις διατάξεις του π.δ. 235/2000 (ΦΕΚ 199 Α'), όπως τροποποιήθηκε από το π.δ. 198/2007 (ΦΕΚ 225 Α'), με τροποποίηση της ήδη αναθεωρημένης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του π.δ. 235/2000 με τα εξής ποσοστά: α) κατά ποσοστό έως 25% για κλινική δυναμικότητας από 15 έως και 50 κλινών, β) κατά ποσοστό έως 20% για κλινική δυναμικότητας από 51 έως και 100 κλινών, γ) κατά ποσοστό έως 15% για κλινική δυναμικότητας από 101 έως και 150 κλινών, δ) κατά ποσοστό έως 10% για κλινική δυναμικότητας από 151 και άνω κλινών. Το δικαίωμα της αναθεώρησης της άδειας των ανωτέρω κλινικών για την επέκταση του συνολικού αριθμού των κλινών, κατά τα ανωτέρω οριζόμενα, μπορεί να ασκηθεί μία μόνο φορά. Εάν το δικαίωμα επέκτασης έχει ασκηθεί κατά το παρελθόν, τότε μπορεί να ασκηθεί μία ακόμα φορά κατά τα ανωτέρω ποσοστά. 2. Στην περίπτωση κατά την οποία με την αιτούμενη επέκταση προσ αυξάνεται ο συνολικός αριθμός των κλινών κατά ποσοστό που υπερβαίνει τα άνωθεν

¹ Σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ.4 του άρθρου 53 του 1892/1990, όπως η παρ.4 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παρ. 2 του ν.2345/1995.

οριζόμενα, επιτρέπεται η αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της κλινικής αποκλειστικά υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το π.δ. 517/1991 (ΦΕΚ 202 Α') για το σύνολο της ιδιωτικής κλινικής. 3. Στις ιδιωτικές κλινικές που υπάγονται στις διατάξεις του π.δ. 235/2000, με τροποποίηση της αναθεωρημένης άδειας τους, επιτρέπεται: α) Επέκταση αντικειμένου τους (δημιουργία νέων τμημάτων και ειδικών μονάδων) με ανακατανομή των κλινών τους, υπό την προϋπόθεση ότι θα πληρούνται οι προδιαγραφές του παραρτήματος του εν λόγω προεδρικού διατάγματος (δηλαδή εξοπλισμός, προσωπικό και μετρικά στοιχεία) επί του συνόλου της ιδιωτικής κλινικής. β) Η ανάπτυξη εργαστηρίων, υπό την προϋπόθεση ότι θα γίνεται μέσα στα επιτρεπόμενα όρια κτιριακών επεκτάσεων από τους ισχύοντες κατά περίπτωση όρους δόμησης για το κτίριο της κλινικής και τις κείμενες πολεοδομικές διατάξεις. γ) Η μείωση των κλινών, καθώς και η μετατροπή του αντικειμένου τους. Οποιαδήποτε επέκταση πέραν της προβλεπόμενης από την ως άνω διάταξη θα διέπεται από τις διατάξεις του π.δ. 517/1991 επί του συνόλου της ιδιωτικής κλινικής».

4. Σύμφωνα με το άρθρο 30 ν.4316/2014 (Α'270/24-12-2014) «Οι ιδιωτικές κλινικές, οι οποίες πριν από την έναρξη ισχύος των προεδρικών διαταγμάτων 247/1991 και 517/1991 συνήψαν ιδιότυπες συμβάσεις με το Ι.Κ.Α. και εν συνεχεία εντάχθηκαν στο Ε.Σ.Υ. παρέχοντας υπηρεσίες δευτεροβάθμιας περίθαλψης έχοντας ως προϋπόθεση την άδεια λειτουργίας Γενικής Κλινικής, και οι οποίες δεν κατέστη δυνατόν να υπαχθούν στις διατάξεις του π.δ. 235/2000 λόγω μίσθωσης των κτιριακών τους εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού τους και μέρους του προσωπικού τους (νοσηλευτικού και βοηθητικού) για τη λειτουργία των νοσηλευτικών μονάδων του Ι.Κ.Α. δύναται να υποβάλλουν σχετική αίτηση, προκειμένου να λάβουν άδεια σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του π.δ. 235/2000. Η ως άνω αίτηση δύναται να υποβληθεί εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

5. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 42 του ν.4461/2017 (Α'38/28-3-2017)

«1. Η παρ. 1 του άρθρου 5 του π.δ. 235/2000 (Α' 199) αντικαθίσταται ως εξής: '1. Για την τροποποίηση της αναθεωρημένης άδειας ίδρυσης των

ιδιωτικών κλινικών που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3918/2011 (Α' 31), εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 8, 9, 10, 11 και 12 του π.δ. 247/1991 (Α' 93), με τους όρους και τις προϋποθέσεις, οι οποίες καθορίζονται στο Παράρτημα του παρόντος. Όπου από τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος δεν καθορίζονται προδιαγραφές και λειτουργικά θέματα των ιδιωτικών κλινικών, έχουν εφαρμογή οι αντίστοιχες διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 247/1991 και 517/1991 (Α' 202).'

2. Η παρ. 3 του άρθρου 5 του π.δ. 235/2000 αντικαθίσταται ως εξής: '3. Για την τροποποίηση της αναθεωρημένης άδειας λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών της παραγράφου 1 απαιτούνται, κατά περίπτωση, τα εξής δικαιολογητικά:

3. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του π.δ. 235/2000 αντικαθίσταται ως εξής: '4. Στην απόφαση χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, πρέπει να αναγράφεται ο συνολικός αριθμός κλινών της κλινικής, τα τμήματα, οι ειδικές μονάδες, ο αριθμός των κλινών τους, τα εργαστήρια, το συγκρότημα χειρουργείων, οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι, ξεχωριστά για κάθε τμήμα, εργαστήριο ή ειδική μονάδα και η κατανομή των κλινών κατά θέσεις.'»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα :

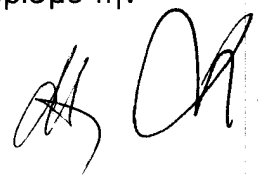
6. Το π.δ.235/2000, που εκδόθηκε κατ'έξουσιοδότηση των παρ. 2 και 4 του άρθρου 53 του ν.1892/1990 (Α'101), όπως αντικαταστάθηκαν με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 8 του ν.2345/1995, προβλέπει, κατ'εξαιρέση των αυστηρών όρων και προϋποθέσεων που θεσπίστηκαν με τα π.δ. 247 και 517/1991 για την ίδρυση και επέκταση των ιδιωτικών κλινικών, ειδικές ρυθμίσεις, προκειμένου να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος από τον νομοθέτη εκσυγχρονισμός των ιδιωτικών κλινικών, που λειτουργούσαν πριν από την έναρξη ισχύος των ως άνω προεδρικών διαταγμάτων. Σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 235/2000 οι κλινικές αυτές έπρεπε, προκειμένου να συνεχίζουν να λειτουργούν, να προχωρήσουν, εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας προσαρμογής, σε αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών, η οποία απαιτούσε την έκδοση νέας άδειας από την αρμόδια αρχή, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 1, 2 και 5 του διατάγματος

αυτού. Οι κλινικές, που αφορούσε η ρύθμιση, διέπονταν μέχρι την λήξη της προθεσμίας προσαρμογής από τις διατάξεις των παλαιών βασιλικών διαταγμάτων και μετά την λήξη της προθεσμίας δεν θα υπήρχε πλέον η δυνατότητα αντικατάστασης των παλαιών αδειών με την διαδικασία της αναθεώρησης. Μάλιστα όσες ιδιωτικές κλινικές, που λειτουργούσαν σύμφωνα με τις διατάξεις των β.δ 451/1962 και 521/1963, είχαν προσαρμοσθεί σ' αυτές του π.δ 235/2000 και ζητούσαν την οποιοδήποτε είδους επέκταση τους, απαιτείτο νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία θα έπρεπε να εκδοθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 517/1991. (Γνμδ ΝΣΚ 577/2008).

7. Μετά την λήξη της προθεσμίας προσαρμογής, η οποία παρατάθηκε κατ' επανάληψη με καταληκτική ημερομηνία την 31-12-2010, ο νομοθέτης με το άρθρο 41 του ν.3918/2011 διαπιστώνοντας εκ νέου το έλλειμμα εκσυγχρονισμού των ιδιωτικών κλινικών, τις ιδιαιτερότητες τους και τα προβλήματα που προκύπτουν από την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας (βλ. την αιτιολογική έκθεση) επιτρέπει κατ' εφαρμογή του π.δ/τος 235/2000, ήτοι με όρους λιγότερο αυστηρούς σε σχέση με αυτούς των π.δ/των 247/1991 και 517/1991 και με τροποποίηση της ήδη αναθεωρημένης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, την επέκταση μέχρι ενός ποσοστού επί της κλινικής δυναμικότητας καθώς και την υπό προϋποθέσεις επέκταση αντικειμένου (με δημιουργία νέων τμημάτων και ειδικών μονάδων), ανάπτυξη εργαστηρίων και την μείωση των κλινών καθώς και την μετατροπή του αντικειμένου τους, των ιδιωτικών κλινικών που υπάγονται στις διατάξεις του π.δ.235/2000.

8. Το π.δ. 235/2000 αφορούσε ιδιωτικές κλινικές, που πράγματι λειτουργούσαν κατά την υποβολή της αίτησης προσαρμογής ή επέκτασης ή μετατροπής ή μεταστέγασής τους (ΣτΕ 387/2008) και δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί στις περιπτώσεις ιδιωτικών κλινικών, που είχαν συνάψει συμβάσεις με το ΙΚΑ προκειμένου να παρέχουν νοσηλεία αποκλειστικά στους ασφαλισμένους του και δεν λειτουργούσαν ως ιδιωτικές κλινικές αλλά ως θεραπευτήρια του ΙΚΑ με την σχετική άδεια ίδρυσης και λειτουργίας να έχει καταστεί ανενεργή (ΣτΕ 3433/2008, Γνμδ 642/2001).

Την υπαγωγή στο ευνοϊκό καθεστώς του π.δ 235/2000 των ιδιωτικών κλινικών, που είχαν μισθωθεί από το ΙΚΑ και λειτουργούσαν όχι ως ιδιωτικές κλινικές, αλλά ως αποκεντρωμένες Μονάδες του Ιδρύματος με προορισμό την

παροχή υπηρεσιών δευτεροβάθμιας περίθαλψης στους ασφαλισμένους του, επέτρεψε ο νομοθέτης του άρθρου 30 του ν.4316/2014, όπως προέκυψε το άρθρο αυτό μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, προσδιορίζοντας ότι η ρύθμιση περιορίζεται σε κλινικές που είχαν ενταχθεί στο ΕΣΥ και παρείχαν υπηρεσίες δευτεροβάθμιας περίθαλψης. (βλ. Αιτιολογική έκθεση σελ 19-20 και Πρακτικά της Βουλής της συνεδρίασης σε Ολομελεία της 22-12-2014 ιδίως σελ. 4157-4158, 4169 και 4203-4204). Με βάση την διάταξη αυτή στις κλινικές που αφορά, παρέχεται η δυνατότητα να επαναλειτουργήσουν, εφόσον λάβουν νέα άδεια με τις προϋποθέσεις του π.δ/τος 235/2000, στις οποίες ρητά παραπέμπει ο ν.4316/2014.

9. Το κρίσιμο ζήτημα προέκυψε μετά την ψήφιση του ν.4461/2017, επειδή με το άρθρο 42 του νόμου αυτού τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ 235/2000, στις οποίες αναφέρεται η διαδικασία οι όροι και οι προϋποθέσεις αναθεώρησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών, που υπάγονται στο διάταγμα αυτό. Ειδικότερα με τις τροποποιημένες με τον ν.4461/2017 διατάξεις του π.δ. 235/2000 δεν προβλέπεται πλέον διαδικασία αναθεώρησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των κλινικών, που υπάγονται στο πδ.235/2000 και δεν έχουν αναθεωρήσει τις παλαιές άδειες, όπως εν προκειμένω οι κλινικές του άρθρου 30 του ν.4316/2014.

Αρχικά, στο κατατεθέν νομοσχέδιο περιλαμβανόταν ρητά στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 (43 στο νομοσχέδιο) του ν.4461/2017 και οι κλινικές του άρθρου 30 του ν.4316/2017. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4461, που βρισκόταν σε αντιστοιχία με το κατατεθέν νομοσχέδιο, «Με τις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4316/2014 (Α' 270) παρέχεται η δυνατότητα στις ιδιωτικές κλινικές που είχαν συνάψει ιδιότυπες συμβάσεις με το ΙΚΑ και εν συνεχεία εντάχθηκαν στο ΕΣΥ να υπαχθούν στις διατάξεις του Π.Δ. 235/2000 (Α199), όπως ισχύει, με χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού. Επίσης με το άρθρο 41 του ν. 3918/2011 (Α'31) ρυθμίστηκαν θέματα των υπαγόμενων στις διατάξεις του Π.Δ. 235/2000 (Α'199) ιδιωτικών κλινικών, με τροποποίηση της αναθεωρημένης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους. Μολονότι οι διατάξεις των ανωτέρω νόμων παραπέμπουν στο ΠΔ 235/2000, όπως ισχύει, σε αυτό δεν προβλέπονται σχετικές διαδικασίες για την έκδοση των προαναφερομένων

αποφάσεων, παρά μόνο αυτές του άρθρου 5, οι οποίες, όμως, αφορούν αποκλειστικά στη διαδικασία αναθεώρησης της άδειας ίδρυσης των ιδιωτικών κλινικών, των οποίων η προθεσμία προσαρμογής έληξε στις 31-12-2010 και πλέον όλες οι κλινικές έχουν προσαρμοστεί σε αυτό. Από τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3918/2011 (Α'31) παρέχεται η δυνατότητα ανάπτυξης νέων τμημάτων ή Ειδικών Μονάδων και ως εκ τούτου υποβάλλονται σχετικά αιτήματα κλινικών για τροποποίηση της αδείας τους. Δεδομένου ότι, στις διατάξεις του Π.Δ. 235/2000 δεν περιγράφεται η ανάπτυξη τμημάτων ειδικότητας, καθώς και κάποιων ειδικών μονάδων όπως π.χ. παθολογικής ογκολογίας, δεν περιγράφονται και οι απαιτούμενες σχετικές προδιαγραφές. Πλην όμως, σχετικές επ' αυτών προδιαγραφές αποτυπώνονται στο Π.Δ. 517/91 και εφαρμόζονται από τις κλινικές που υπάγονται στις διατάξεις του, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφορετική μεταχείριση των κλινικών για όμοια ζητήματα. Ως εκ τούτου είναι αναγκαίο, στις περιπτώσεις όπου οι διατάξεις του Π.Δ. 235/2000, όπως ισχύει, δεν περιγράφουν σαφώς προδιαγραφές και διαδικαστικά θέματα, και μόνο τότε, να εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις των Π.Δ. 247/1991 και 517/1991, προκειμένου, αφενός μεν να διασφαλίζεται η υγεία των πολιτών, αφετέρου δε να υπάρχει ομοιόμορφη και ισότιμη μεταχείριση των ιδιωτικών κλινικών. Επίσης, με την παρούσα διάταξη αναφέρονται επακριβώς τα δικαιολογητικά που απαιτούνται τόσο για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 4316/2014 (ΦΕΚ Α' 270), όσο και για την τροποποίηση της αναθεωρημένης αδείας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 3918/2011 (ΦΕΚ Α' 31). Συνεπώς, η εν λόγω ρύθμιση κρίνεται αναγκαία προκειμένου να καλυφθεί το νομικό κενό που προκύπτει από την έκδοση των προαναφερομένων νόμων.»

Πλην, όμως, κατά την συζήτηση του νομοσχεδίου στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (συν της 9-3-2017) ο Υπουργός Υγείας αφαίρεσε την σχετική αναφορά στην πρώτη πρόταση της παραγράφου 1, δηλώνοντας ότι «με τον αυτό τρόπο θέλουμε να υποδηλώσουμε, ότι η παρέμβαση που αφορά το υπόλοιπο άρθρο, που γίνεται μια προσπάθεια τακτοποίησης σε ένα τοπίο, το οποίο σε γενικές γραμμές είναι αρρυθμιστο και έχει πολλαπλές ταχύτητες, όσον αφορά την αδειοδότηση, τους όρους και τις προδιαγραφές λειτουργίας κλπ, αυτό αφορά λειτουργούσες κλινικές και όχι υπό ίδρυση νέες κλινικές, γι' αυτό αφαιρούμε αυτή τη φράση, για να είναι αυτό, απολύτως σαφές.»

Μάλιστα κατάλοιπο του παραλειφθέντος εδαφίου, μη συμβατό με την τελικώς ψηφισθείσα ρύθμιση, εντοπίζεται στην διάταξη της παρ.3 του άρθρου 5 του π.δ 235/2000 στην περ.β), όπου του απαιτούμενου δικαιολογητικού του αντιγράφου της ισχύουσας άδειας ίδρυσης και λειτουργίας της κλινικής, εξαιρούνται οι ιδιωτικές κλινικές που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 30 του ν.4316/2014. Πέραν της νομοτεχνικής αυτής αστοχίας, ο ν.4461/2017 ουδέν διαλαμβάνει για την περίπτωση των κλινικών αυτών, τις οποίες ο Υπουργός, σύμφωνα με το συγκεκριμένο απόσπασμα της τοποθέτησης του στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, θεωρεί ως υπό ίδρυση νέες κλινικές, εν αντιθέσει προς τις λειτουργούσες, τις οποίες αφορά η συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση.

10. Σύμφωνα με το άρθρο 2 ΑΚ «ο νόμος διατηρεί την ισχύ του εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον καταργήσει ρητά ή σιωπηρά». Η κατάργηση παλαιότερου νόμου με νεότερο μπορεί να γίνεται ρητά, όταν ο νεότερος νόμος προβλέπει με ρητή διάταξη την κατάργηση του παλαιότερου, ή σιωπηρά, όταν ο νεότερος νόμος ρυθμίζει το ίδιο θέμα κατά τρόπο αντίθετο και ασυμβίβαστο με εκείνον του παλαιού νόμου.

Ούτε στον ν.4461/2017 ούτε σε κάποιο άλλο νομοθέτημα, που μας έχει τεθεί υπόψη, περιλαμβάνεται διάταξη ρητής κατάργησης του άρθρου 30 του ν.4316/2017. Εξάλλου από τα προεκτεθέντα στην προηγούμενη παράγραφο προκύπτει ότι η απάλειψη της διαδικασίας της αναθεώρησης των παλαιών αδειών από το πδ 235/2000 που προβλέφθηκε με το άρθρο 42 του ν.4461/2017 δεν αφορά τις κλινικές του άρθρου 30 του ν.4316/2017, αφού αυτές εξαιρέθηκαν, με νομοτεχνική βελτίωση, κατά τα ανωτέρω, από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 του ν.4461/2017. Επομένως ούτε ζήτημα σιωπηρής κατάργησης της διάταξης του άρθρου 30 του ν.4316/2014 από την νεότερη διάταξη του άρθρου 42 ν.4461/2017 τίθεται.

11. Περαιτέρω βάσει της πάγιας νομολογίας για τις παραπεμπόμενες διατάξεις, στη νομοθέτηση κατά παραπομπή ο παραπέμπων νόμος είναι ανεξάρτητος από το νόμο στον οποίο γίνεται η παραπομπή και, έτσι, η τροποποίηση ή και η κατάργηση του τελευταίου αυτού νόμου δεν επιφέρει αναγκαστικά την τροποποίηση του περιεχομένου του πρώτου, ο οποίος, έχοντας αυτοτελή ύπαρξη, παραμένει αμετάβλητος, με το περιεχόμενο που

είχε ο νόμος στον οποίο γίνεται η παραπομπή πριν από την τροποποίησή του. Πρέπει, όμως, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση να ερευνάται το περιεχόμενο και ο σκοπός του νόμου για να κριθεί αν η τροποποίηση του νόμου στον οποίο γίνεται η παραπομπή έχει σαν συνέπεια και την τροποποίηση του περιεχομένου του παραπέμποντος νόμου (ΟλΣτΕ 610/1988, με παραπομπή σε σχετική νομολογία, ΣτΕ 2654/2003, 1735/2002, 209/1972, 118/1971, 481/1967, Γνμδ ΕισΑΠ 14/1975, ΝΣΚ 291/2017, 335/2014, 438/1995, πρβλ. Γνμδ ΕισΑΠ 11/1992, 10/1991).

13. Στην κρινομένη περίπτωση κατά τα διαλαμβανόμενα ανωτέρω ο νομοθέτης του νόμου 4461, επιφέροντας αλλαγή στο κατατεθειμένο νομοσχέδιο, ρητά εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 τις περιπτώσεις των κλινικών του άρθρου 30 του ν.4316/2014. Με την διάταξη του άρθρου 42 εν τέλει ρυθμίζεται μόνο το ζήτημα της επέκτασης και ανάπτυξης των κλινικών, που έχουν ήδη αναθεωρήσει την παλαιά άδεια λειτουργία. Η νομοθετική παρέμβαση στο άρθρο 235/2000 καταργεί την διαδικασία της αναθεώρησης, λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει ήδη λήξει η περίοδος προσαρμογής και «πλέον όλες οι κλινικές έχουν προσαρμοστεί σ' αυτό», και εισάγει την διαδικασία της τροποποίησης της αναθεωρημένης άδειας για τις κλινικές του άρθρου 41 του 3918/2011 με τους προβλεπόμενες όρους και προϋποθέσεις του ευνοϊκότερου καθεστώτος του π.δ 235/2000, συμπληρώνοντας τα κενά ως προς τις προδιαγραφές και τα λειτουργικά θέματα με παραπομπή στις αυστηρότερες διατάξεις των π.δ 247 και 517/1991.

Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι ο νομοθέτης του νεώτερου νόμου εξαιρώντας του πεδίου εφαρμογής του τις κλινικές του άρθρου 30 του ν.4316/2014 δεν αποσκοπεί να ρυθμίσει τις εκκρεμείς αιτήσεις αναθεώρησης των παλαιών αδειών των κλινικών του άρθρου αυτού. Επομένως κατ' εφαρμογή των παραδοχών της νομολογίας αναφορικά με την νομοθέτηση κατά παραπομπή, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι κατά την εφαρμογή του άρθρου 30 του ν.4316/2014 θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις του π.δ 235/2000 όπως ίσχυαν πριν την τροποποίηση τους από το άρθρο 42 του ν.4461/2017.

Απάντηση

14. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ως εξής:

Το άρθρο 30 του ν.4316/2014 εξακολουθεί να ισχύει και για την εφαρμογή του θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προϋποθέσεις που όριζαν οι διατάξεις του πδ 235/2000 πριν την τροποποίησή τους με το άρθρο 42 του ν.4461/2017.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 21-05-2018

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Μπασδέκη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.